Ner 221. ROK 1837. CZWARTEK 28 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiace złp. 10 miesieczne złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Michała Archanioła.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Dadzibóg.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery.	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
6	27" 5."878	+ 6°, 7	3." 29	PnWschodniy średni	Pochmurno	Deszez
27 2	5, 552	+ 9 4	3, 38	,, słaby	,	Deszcz
10	4. 943	+ 6 8	3 49	Żaden	,,	

Ogłaszając prenumeratę na następny kwartał, Redakcya GAZETY KRAKOWSKIEJ *uprasza Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; gdyż późniéj zgłaszający się nie będą mogli odebrać pierwszych numerów Gazety, albowiem Redakcya taką tylko ilość exemplarzy odbijać postanowiła, jaka po obliczeniu* najdaléj do dnia 6 Października r. b. *Abonentów, okaże się być potrzebną. — Prenumerata kwartalna Złp.* 10, *miesięczna Złp.* 4.

Cześć Urzędowa.

Nro 5,436, *D. G. S.*

MY PREZES I SENATOROWIE
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Konferencya JJWW. Rezydentów udzieliła Senatowi przy odezwie swéj z dnia 9 b. m. i r. Najwyższe postanowienie Najjaśniejszych Opiekuńczych Dworów; zaprowadzające niektóre zmiany w Statucie Organicznym Zgromadzeń Politycznych. Podając niniejszym to objawienie Najwyższej woli do powszechnej wiadomości Obywateli i Mieszkańców Miasta Krakowa i Jego Okręgu tak w texcie francuzkim, który za autentyczny uważanym być ma, jak w przekładzie na język krajowy, takowe w Dzienniku Praw umieścić polecamy, oznaczając termin ogłoszenia na dzień 1 Października r. b. od którego postanowienie to obowięzywać zaczyna.

Kraków dnia 9 Września 1837 r.

Prezes Senatu.
HALLER.
Sekretarz Jlny Senatu
DAROWSKI.
Nowakowski, Sekr. Exp. Senatu.

POPRAWY
W Statucie Organicznym Zgromadzeń Politycznych Wolnego Miasta Krakowa.
Paragraf mający być zamieszczonym w końcu Artykułu 92.

Ogłoszenie tego Dyaryuszu drukiem nie będzie mogło mieć jednakowo miejsca jak o tyle, o ile Prezes Senatu któremu mocą Artykułu XXVI Statutu Organicznego Senatu Cenzura tego pisma jest powierzoną, uzna takowe za dopuszczalne i opatrzy go swym *imprimatur.*

ARTYKUŁ 94
będzie brzmienia następującego:

Wszystkie sprawozdania pisane lub drukowane z działań codziennych Sejmowych, podpisanemi będą przez Sekretarza Zgomadzenia. Gdyby Seketarz dopuścił się jakiéj nierzetelności wciągając w Dyaryusz to co było wpisanem w Protokół, albo też gdyby zamieścił w Dyaryuszu jako autentyczną mowę napisaną późniéj z poprawkami Izbie nieznajomemi, albo nakoniec gdyby ogłosił ustęp Dyaryuszu wykreślony przez Prezesa Senatu, lub któryby niebył podanym pod Jéj approbacyą wedle rozporządzenia zawartego

w Artykule 92 Statutu, Senat po sprawdzeniu tego czynu obowiązanym będzie orzec wyłączenie niezwłoczne winnego z Izby Reprezentantów i zarazem wydać przeciwko temuż wyrok zawieszający go przez lat sześć w prawie głosowania na Zgromadzeniach Obiorczych i bycia obranym na Reprezentanta. Nakaże oprócz tego jeżeli to uzna być użytecznem sprostować przez pisma publiczne omyłkę która się do Dyaryusza wśliznęła.

Paragraf do dania na końcu Artykułu 109.

Listy Kandydatów na posadę Senatorów jednakowoż, zanim będą zwróconemi Prezydującemu w Sejmie, winny być zakommunikowanemi przez Senat Rezydentom Trzech Dworów Opiekóńczych, którzy połączeni w Konferencyą będą mogli wyłączyć tych z współubiegających się przeciwko którym walczyłyby ważne zarzuty.

ARTYKUŁ NOWY

do dania po Artykule 133 *Statutu.*

Artykuł 133 *powtórnie.*

W wypadku w którymby Izba uchwaliła odrzucenie tytułu wydatków zamieszczonego na nowym Budżecie, i gdyby odrzucenie to mogło wstrzymać bieg regularny Administracyi, rozporządzenia dawnego Budżetu odnoszące się do téj części służby publicznéj, zostaną w swéj mocy, wyjąwszy gdyby Senat, i Zgromadzenie Reprezentantów w końcu porozumiały się względem powiększenia lub zmniejszenia wydatku w mowie będącego.

Spory zaszłe w podobnéj materyi pomiędzy Senatem a Zgromadzeniem Reprezentantów mają być jeżeli Senat uzna tego potrzebę przedstawionemi Konferencyi Rezydentów ustanowionéj Art. XXVII Konstytucyi pod Jéj decyzyą.

Pierwszy ustęp Artykułu 137 *będzie brzmienia następującego.*

Senat upoważnionym jest rozrządzać funduszem publicznym aż do wysokości summy Złp 60,000 na potrzeby gwałtowne kraju nieprzewidziane budżetem, winien jednakże na najbliższem Zgromadzeniu Prawodawczém zdać sprawę z użycia téj Summy, stosując się zresztą do rozporządzeń dodatku do Artykułu XVII Statutu Organicznego Senatu.

ARTYKUŁ NOWY

do dodania na końcu Statutu Art. 165.

W wypadkach zajścia ważnych nieporządków w Zgromadzeniu Reprezentantów, któreby mogły naruszyć wewnętrzną spokojność i stosunki Krakowa z Dworami Opiekuńczemi, Senat będzie miał prawo odroczyć do 6ciu miesięcy Obrady dalsze Sejmu, a jeżeliby po upłynieniu tego terminu nieporządki się odnowiły, Senat będzie mógł to Zgromadzenie rozwiązać i przystąpić do nowych wyborów, donioslszy o tém Rezydentom Trzech Dworów i uzyskawszy na to Ich zezwolenie.

W tym wypadku, lub gdyby okoliczności nieprzewidziane wskazywały potrzebę odroczenia Sejmu zwyczajnego, co nie może równie nastąpić jak za zezwoleniem Trzzech Dworów, lub w skutku Ich zleceń, Urzędnicy linii Sądowéj i Administracyjnéj wybrani przez ostatni Sejm, będą utrzymani w sprawowaniu swych funkcyj, aż do najbliższego zebrania się Zgromadzenia Reprezentantów i Senat zamianuje zastępców tymczasowych na posady zależące od nominacyj Sejmu, któreby zawakowały w skutku śmierci, uwolnień lub dla innych przyczyn. Dawny Budżet zostanie w swéj mocy.

(podpisano) Za rzetelność odpisu
(L. S.) von HARTMANN.

Za zgodność z Aktami
Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Część Polityczna.

WIADOMOŚCI Z POCZTY DZISIEJSZÉJ.

— *Paryż* 16 *Września.* —

Dziś nieogłoszono żadnych depeszy telegraficznych od granicy hiszpańskiéj. Przednia straż Cabrery, (o którym donoszono, raz że rozstrzelany został z rozkazu D. Carlosa, drugi raz że uciekł), zbliżyła się znowu na dwanaście leguas, ku Madrytowi, podczas gdy Zariategui wojsko swoje urządzał w staréj Kastylii.

Dziennik *Sentinelle des Pyrénées* zawiera do zdania sprawy o wiadomem opanowaniu przez krystynów Urniety i Andonieny w Biskai, następujący dodatek: » Wojsko konstytucyjne łącząc w to anglików, składało się z 3500 piechoty 60 konnicy i 6 dział. Karliści mieli 40 zabitych i 100 ranionych. Dnia 8 po południu wyśli znowu krystyni z Urniety i Andoin i puścili się gościńcem do Tolozy. Dowiadujemy się tej chwili, że opanowali także i Villabonę. gdzie zaieźli pewny zapas żywności. Dnia 9 przyszło do nowéj potyczki, skutek niewiadomy. «

Ostatnie doniesienia z Madrytu pod d. 9 b. m., zawierają wiadomość z gazety dworskiéj o rapporcie jenerała Espartero pod d. 6 w którym obiecuje bronić *Cuenzę* i zasłaniać *Madryt*, na przypadek postąpienia naprzód karlistów. »Zapewniają, że Zariategui oczekuje tylko zupełnego uorganizowania nowozaciężnych kastylijskich, dla połączenia się z Don Carlosem. Sądzą, że armija Don Carlosa składa się z 20,000 piechoty i 12 do 1500 jazdy; i gdy karliści przy takiéj sile nie będą więcej unikać korpusu Espartera, wkrótce przeto do stanowczéj bitwy przyjść może. Krystyni mogą tylko przeciw 12,000 karlistów w staréj Kastylii, postawić 8000.«

Papiery hiszpańskie stały dziś jeszcze 21 za 100 lecz żadnego niemiały pokupu.

— *Dnia 17 Września.* —

Rząd ogłosił dziś dwie następujące depesze telograficzne:

1) *Bajonna* 13 *września o g. 7 wieczór.* (Dopiero w 4 dni). Brygadyer Iriarte wyszedł dnia 13 z Pampeluny i uderzył na karlistów pod Muro. W potyczce téj stracili krystyni 150 ludzi, ale natomiast karliści odpartemi zostali aż do Arga. Pampeluna używa spokojności, lubo wynoszenie się z miasta trwa ciągle. Wojsko obróciło się dnia 11. ku Puente de la Reyna, dla połączenia z jeneralem Ulibari.«

2) *Bajonna* 14 *września o g. 7 wieczór.* Dnia 10 miano wiadomość z Lizbony z dnia 1, że układy między obu wojskami jeszcze trwały, lecz dotąd nic nieułożono. — Iriaste i Ulibari połączyli się dnia 12 pod Puente de la Reyna, dla uderzenia na karlistów.«

Dziennik *Phare de Bajonne* pod d. 14 zawiera: »Dowiadujemy się téj chwili, że karliści, którzy po wzięciu Andouiny przez O'Donnella, cofnęli się byli ku Tolozie, niebawem otrzymali posiłki; 4 bataliony nadciągnęły dnia 9 wieczorem do Tolozy, gdzie przygotowywano na następny dzień attak na Andoinę. Na odebraną o tém wiadomość, brygadyer O'Donnel, którego zamiarem jest bronić Andoiny i linije swe obronne, rozciągnąć aż do Lasarte, kazał jak najśpieszniéj obwarować miasto. Zaraz na rozkaz jego artylleryа marynarki angielskiéj przeprowadzoną została w nocy z dnia 10 na 11 do Hernani; osadzono także dom zajezdny przy Oriamendi.«

Podług wiadomości z Lizbony pod dniem 6 datowanych do Londynu w liście prywatnym, zaczynają się tam objawiać symptomata skłonności na stronę Don Miguela, nietylko w wojsku, ale nawet pomiędzy korteżami. W walnéj bitwie dnia 28 sierpnia pod Leiria, zdaje się, że marszałek Saldanha odniósł widoczne korzyści, część wojska anarchistów przeszła na jego stronę z 4 działami.«

Dzisiejsze wiadomości z Madrytu pod d. 9 zawierają między innemi z dziennika *Eco del Commercio* co następuje: »Wciągu całego wczorajszego dnia i nocy rozchodziły się zatrważające wiadomości o zbliżaniu karlistów. Jedni mówili że nieprzyjaciel pod osobistém dowództwem Don Carlosa postępował przez Tarancon; drudzy przeciwnie utrzymywali, że to tylko był korpus Cabrery, który stanowi przednią straż; twierdzono nawet, że lekka piechota nieprzyjacielska, pokazała się już nawet w Aranjuez i Chinchon. Wiadomości te, jakkolwiek jedne drugim przeciwne, sprawiły mocne poważenie umysłów, ludność jednak spokojnie się zachowuje. — Mieszkańcy Madrytu zapowiadają walczyć do ostatniego z karlistami gdyby się tu odważyli pokazać. i t. d.«

Dziennik madrycki *Castellano* donosi, że połączone korpusy Cabrery, Serradora i Tallady weszły do Utiel. Zdają się ony chcieć isdź przez Ioiste do Tarancon, i sądzą tu, że poruszenie to jest w związku z karlistami zbierającemi się w prowincyi Mancha.«

— *Dnia 18 Września.* —

Dzisiejszy *Monitor* zawiera cztery depe-

sze telegraficzne od rządu sobie udzielone. Pierwsza zawiera wiadome już wprawdzie wypadki; umieszcza się ją atoli dla porządku:

1) *Bordeaux* 13 *września*: »*Jenerał dowodzący jedenastą dywizyą wojskową do ministra wojny*: Dnia 28 sierpnia, przyszło pod Campo.da Feira (w Portugalii) do potyczki pomiędzy kartystami, (stronnikami ustawy Don Pedra) pod dowództwem jenerałów Saldanha i Terceira, z jednéj, a wojskiem pod rozkazami jenerała Bomfim z drugiéj strony. Gdy z obu stron padło kilkaset ludzi; dowódzcy wzwyż wyrażeni, zawarli pomiędzy sobą konwencyą, w celu wzajemnego cofnienia się i mianowania kommissarzy, którzyby się ułożyli, według żądania Saldanhy, względem środków położenia tamy dalszemu krwi rozlewowi. — W okolicy Pampeluny, przyszło do potyczki z piąciu batalionami karlistów, którzy z dość znaczną stratą odparci zostali ku Echarry. Z wojska osady i tyradarów przywieziono 150 ranionych do Pampeluny. Brygadyer O'Donnel stał jeszcze ciągle w Andoain.«

2) *Narbonna* 15 *Września o god.* 1½. *Jenerał dowodzący* 21wszą *dywizyą wojskową do ministra wojny*: »Podług doniesień z Walencyi, pod dniem 5 b. m, wyruszyli karliści pod dowództwem Cabrery i Forcadela w dniu 3 ku Minglanilli, (na drodze do Cuenzy,) w 10,000 wojska. Dywizye Buerensa, (?) i Sancheza powróciły dnia 4 do el Puig trzy milki, (leguas) od Walencyi. Arguelles, zostawszy mianowany drugim dowódcą królestwa Walencyi, wydał odezwę do liberalistów, napominającą ich o jedność.»—

3) *Bajonna* 16 *Września o god.* 5 *wieczór Jenerał dow.* 20tą *nyw: wojskową do ministra wojny*: Podług doniesień z Pampeluny z d. 13. Rząd niepotwierdził umowy z d. 7 września (z anarchistami tamtejszemi zawartéj,) w skutku czego dawny wicekról stanął w Lumbieres na czele wojska z oświadczeniem, że on tu tylko sam jest prawą władzą; nawzajem znów jenerał Ulibari oparł się wspólnemu z jenerałem Iriarte działaniu przeciw Estelli. Jenerał karlistowski Guilebalde, otrzymał pod Tolozą trzy bataliony w posiłku, ażeby mógł dać odpór O'Donelowi, który się obworowywa w Andouain.

4) *Bajonna* 16 *Września o god.* 10 *z rana. Podprefekt do ministra spraw wewnętrznych.* Dnia 14 września karliści podprowadziwszy nocą swe działa, przypuścili attak do Andoniny i w południe opanowali ją napowrót. Krystyniści pędzeni byli przez karlistów aż do bram Hernani. Legia angielska utraciła 25 oficerów; artyllerya uratowana. Tegoż dnia zajął znowu O'Dunnel Urnietę, lecz opuścił ją dobrowolnie wieczorem, i uczynił odwrót do Enguy.»—

Na giełdzie tutejszéj zaczynają już przyzwyczajać się powoli do téj myśli, że Don Carlos może wnjśdź do Madrytu; papiery atoli spadły tylko na 20¾, utrzymują bowiem spekulanci, że ministerium hiszpańskiemu udało się przytłumić w samym zarodzie poruszenie ultraliberalne w kraju.—*(Reszta jutro.)*

— *Z Tunis* 29 *Sierpnia.* —

Admirał Gallois był przygotowany do spotkania w przystani eskadry tureckiéj; w tém przypuszczeniu, postanowił on wpłynąć z zapalonym lontem i bez dalszych zachodów natychmiast kotwice zarzucić. Dotąd jeszcze jesteśmy nieustannie na stopie wojennéj, a wystawione szyldwachy mają broń zawsze nabitą. *Palanur* połączył się z nami w dzień po naszém wypłynięciu. Dywizya składa się w téj chwili z trzech linjowych okrętów, któremi są: *Jupiter*, *Santi Petry* i *Trident*, z brygu *Palinur* oraz statków parowych *Tartare* i *Chimére*. Oczekujemy na przybycie dywizyi admirała Lalande, która towarzyszyła xięciu Juinville. Dotąd nie wiemy jeszcze co te dywizye czynić mają, gdy się z sobą połączą. Za naszém tutaj przybyciem, spotkaliśmy w przystani flotylę egipską złożoną z fregaty i galioty, do których przyłączyły się dzisiaj jedna jeszcze galiota i bryg. Nasza dywizya uszykuje się dzisiaj bliżéj cytadeli, która broni przystępu do portu. Admirał Gallois poszedł do miasta, dla porozumienia się z konsulem i bejem.